

Discussie

Het blad *Nader Bekeken* heeft een geschiedenis binnen de voormalige GKv. In de Gereformeerde Kerken vrijemaakt deden zich ontwikkelingen voor die ons blad nader bekeek en becomingmentarieerde. En dat waren met grote regelmaat zeer kritische commentaren. Ook nu nog doet ons blad dat. Er is echter wel wat veranderd.

De redactie van het blad veranderde. Dat wil zeggen, veelal waren het dezelfde personen die kerkelijk op andere plekken terechtkwamen. Zo zijn twee redactieleden (Alserda, Storm) nu predikant in de Christelijke Gereformeerde Kerken, terwijl ze ooit als GKv-predikant toetraden tot de redactie.

Een viertal redacteuren (Van Egmond, Hagens, Slump, Seldenthuis) is verbonden aan de kerk te Capelle aan den IJssel-Noord, die niet tot de NGK is gaan behoren en tot op heden niet tot een kerkverband behoort.

Zelf heb ik (Van Dijk) een beroep aangenomen van de NGK naar de GKN, nu GK. En zo kwam ik ook op een andere plek uit.

Alles bij elkaar is het een minderheid (Boonstra, Boiten) in de redactie die lid is van de NGK, waarin de GKv wordt voortgezet.

Trouw aan Schrift en belijdenis

Als redactie en als Stichting Woord en Wereld hebben we daarom de statuten in die zin aangepast dat die niet langer verwijzen naar kerklidmaatschap, maar naar het toezeggen trouw te willen zijn aan de Schrift en de daar op gebaseerde belijdenis.

Op deze basis is bijvoorbeeld ons nieuwe redactielid ds. Bakker toegetreden. Hij is predikant binnen de Hersteld Hervormde Kerk.

We streven inmiddels bewust naar verbreding wat betreft schrijvers en lezers van ons blad. Omdat we geloven dat we, als we elkaar in de trouw aan Schrift en belijdenis tegenkomen, ook mogen hopen op en moeten streven naar kerkelijk ontmoeten en verenigen. We hopen zo – nader bekijkend – bruggen te mogen bouwen.

We hopen zo – nader bekijkend – bruggen te mogen bouwen

Als redactie beraden we ons op formats waarin sribenten van verschillende achtergronden elkaar eens een boek of publicatie uit eigen achtergrond voorleggen. Wat gebeurt er wanneer iemand uit de HHK een boek als *Klank en Weerklank* van C. Trimp leest? Wat doet het lezen van hervormde auteurs met oorspronkelijk GKv-medewerkers? Een poging dus tot kruisbestuiving.

Betekenis

Wat betekent een dergelijke verschuiving voor ons blad? Bijvoorbeeld dat we ons bij de bespreking van kerkelijke zaken niet specifiek richten op wat er in de NGK speelt. We kiezen waar het kan een groter perspectief om zaken aan de orde te stellen. Omdat de grote thema's (zoals het gezag en de uitleg van de Schrift, hoe dat uitwerkt in beleid ten aanzien van vrouw en ambt en bijvoorbeeld de positie van homoseksuelen leden van de gemeente) in alle kerken van gereformeerde belijdenis de aandacht verdienen.

Ook kunt u het merken aan de schrijvers die we voor verschillende onderwerpen vragen. Die zijn afkomstig uit een breder scala aan kerken. Van Gereformeerde Bond (PKN), Hersteld Hervormd, Gereformeerd, Christelijk Gereformeerd tot verbonden met de Nederlandse Gereformeerde Kerken.

U mag dus enerzijds van ons verwachten dat we dezelfde dingen blijven zeggen, gebaseerd op dezelfde confessionele uitgangspunten. Anderzijds is de focus verbreed. Al zullen concrete voorbeelden wel in concrete kerkelijke situaties spelen.

Noodkreet in juni

Over zo'n concreet voorbeeld wil ik het met u hebben. In het nummer van juni vond u een artikel van ds. Wendt, predikant te Urk in de voormalige GKv, nu zonder kerkverband. Dat zag er nog uit als een artikel *Nader Bekeken* oude stijl: stevige kritiek op de zaken die in de NGK spelen. Ds. Wendt richtte onze aandacht op de benoeming van Samuel Wells als *visiting professor* aan de Theologische Universiteit in Utrecht. Hij toonde zich ontdaan door de publicaties die op naam van deze *visiting professor* staan en die, naar hij betoogde, lijnrecht in strijd zijn met het Woord van God en de gereformeerde belijdenis.

Sinds hij in Urk predikant is, is ds. Wendt niet meer rechtstreeks verbonden met de NGK. Maar hij toonde duidelijk dat dat niet wegnam dat hij wakker kan liggen van wat daar speelt.¹ Hij betoogde (en u kunt natuurlijk gewoon het nummer van juni ernaast leggen) dat men binnen de NGK tegen de benoeming van Wells in het geweer moest komen. Daarin was het artikel best wel stevig van toon. Ds. Wendt vroeg of de toezichhouders op de universiteit en de zittende docenten niet in actie moesten komen. Zij hebben toch getekend voor de gereformeerde belijdenis? Ook riep hij predikanten en kerkleden uit de NGK op om actie te ondernemen.

Reactie

De bezorgdheid van Wendt blijkt niet meteen grote herkenning op te roepen. En dat kan je verbazen, omdat we gewend waren dat zaken die de kerkelijke opleiding raken de belangstelling wekken.

Ik vrees dat dit gebrek aan reactie mede voortkomt uit een gevoel van onmacht: 'Wat kan ik doen?' en vanuit de gedachte: 'Het zal zo'n vaart niet lopen, Utrecht zal wel weten wat men doet.' Maar hier blijkt ook dat de opleiding niet meer de belangstelling heeft die ze eerder had. De tijd van de Theologische Schooldag met meerdere duizenden aanwezigen die blijk gaven van betrokkenheid bij 'onze opleiding' is echt voorbij.

¹ Vanuit het diepe verlangen om samen gereformeerd te zijn richtte hij zich eerder in *Volk van de Heer* met een hartenkreet tot zijn broers en zussen in de NGK (aldus de achterflap van het boek, zie <https://bezinninggkv.nl/publicaties-vvdh/>).

Reacties en cultuur

Wat gebeurt er met de lezers van het artikel van Wendt?

vraag je je af. We merken – en dat vinden we moeilijk – dat de enkele reacties die ons via via bereikten zich vooral geërgerd richten op de emotionele toon van het stuk.

Als redactie hebben we daar eens over gesproken.

Uiteraard kan een geschreven artikel altijd beter. Dat geldt vast ook voor dit artikel. Maar we konden de emotionele toon, gezien de ernst van de zaak, goed begrijpen. Het ging ergens over ...

Los van de besproken zaak hebben we nagedacht over de manier waarop discussies worden gevoerd in de hedendaagse cultuur. Is het nog mogelijk stevige kritiek te hebben? Kun je het grondig met elkaar oneens zijn? Mag polemiek? Is er in onze cultuur bijvoorbeeld nog ruimte voor zoiets als kerkelijke tucht? Fundamentele kritiek op leer (en leven)?

We zijn het niet meer gewend. Ieder laten we in zijn waarde en vaak zelfs in zijn waan. We worden niet zo vaak meer tegengesproken. We bevinden ons in eigen bubbels. En wie zijn vragen aan ChatGPT stelt, krijgt heel beleefde antwoorden, ook als je de grootste onzin beweert of vraagt.

Is het er nog in onze cultuur, het kind dat zegt: de keizer heeft geen kleren aan? We kregen als redactie de indruk dat er nog

al eens kritiek klonk die te maken had met de oude gewoonte om de brenger van het slechte nieuws een kopje kleiner te maken.

Nader Bekeken stond en staat voor stevige stukken. Soms mischien wat moeilijk voor het doorsnee gemeentelid. Maar niet oppervlakkig en niet van de lieve vrede. Daarom waren we als redactie blij met de bijdrage van ds. Wendt.

Inmiddels is er van de kant van een Utrechts docent een inhoudelijk reactie gekomen. Een gedachtewisseling met ds. Wendt zeggen we u toe, D.V. in het volgende nummer.

Metaforen

De zorgen van Wendt gaan over een thema dat eerder in dit blad onze aandacht heeft gehad. Toen jaren geleden de publicatie *Cruciaal. De verrassende betekenis van Jezus' kruisiging* uitkwam, bijvoorbeeld.² En later, toen Stefan Paas dat thema verder uitwerkte in zijn publicaties.³

In de leer over het kruis horen we tegenwoordig regelmatig dat de Bijbel meerdere metaforen (beelden) kent voor wat de Heere Jezus is komen doen op de aarde: 'Christus als overwinnaar op de machten van dood en vernietiging', 'Christus als

Dr. H.T. Wendt: Volk van de Heer

Over kerk, verbond en kerkrecht

De regels van een kerkorde, de organisatie van een kerkverband – waarom zijn die eigenlijk nodig? Wat hebben ze te maken met jouw persoonlijke geloof en met jouw gemeente?

In dit boek legt dr. Harry Wendt uit waarom de kerk van belang is voor je relatie met God en waarom de plaatselijke gemeente waar je bij hoort niet op zichzelf kan blijven. Kerken moeten elkaar helpen om in het goede spoor te blijven. Om dat te kunnen is het nodig dat ze op dezelfde grondslag staan. Dat wordt – als het goed is – verankerd in de kerkorde van het kerkverband dat ze samen vormen. Wendt beschrijft wat daarvoor essentieel is en gaat na of de nieuwe kerkorde van de Nederlandse Gereformeerde Kerken plaatselijke kerken helpt om gereformeerd te blijven.

Op <https://bezinninggkv.nl/video-ds-harry-wendt> kunt u kijken naar een video-interview met dr. Harry Wendt.

Een uitgave van Kerngroep Bezinning GK en Uitgeverij Woord en Wereld.

Prijs: € 10,00; inclusief verzendkosten: € 16,00. Bestellen: www.bezinninggkv.nl

Koning', en zo nog meer. De 'verzoening door voldoening' is dan slechts een van die beelden, aangeduid als de offermetafoor.

Die laatste wordt door bepaalde auteurs ook nog eens geproblematiseerd: alsof een bloeddorstige god het leven van zijn zoon zou eisen tot redding van de wereld. In mijn ogen een heel nare en onschriftuurlijke vertekening van de liefde van God die ons in Johannes 3:16 geschilderd wordt.

Welke van die metaforen zou iemand moeten kiezen? Dat lijkt te worden bepaald door de situatie. En op dit moment lijken 'de strijd tegen de machten' en 'het koninkrijk van Christus' betere papieren te hebben dan het klassieke denken vanuit de verzoening door voldoening.

Ze scoren beter met het oog op de buitenwereld, in de missionaire, diaconale uitstraling van de kerk. En ze klinken minder scherp dan: laat u met God verzoenen! Terwijl vanuit onze confessie gedacht de leer van de verzoening door voldoening zo centraal staat. En daar geloven we volgens mij in de kerk ook in. Prediking in en vanuit de kerk gaat uit van wat ons in de Bijbel geleerd wordt in 2 Korintiërs 5:20: "Namens Christus vragen wij u dringend: laat u met God verzoenen." De belijdenis en uitnodiging die heel toegespitst klinkt aan het heilig avondmaal: het lichaam en bloed van de Heere Jezus, gegeven tot een volkomen verzoening van al onze zonden. Dat is wat centraal staat. Zondag 31 van de Heidelbergse Catechismus legt daar getuigenis van af.

Ik kan en mag het niet horen als *een* metafoor die uit de tijd is geraakt en vervangen en aangevuld kan worden door een andere.

Daar zit een groot stuk van de verontrusting.

Het gebruik van de term metafoor lijkt te impliceren dat de werkelijkheid veel groter is dan een enkel beeld. En dat geloof ik zeker. Over de aard en de reikwijdte van het verzoenende werk van de Heiland raak je niet uitgedacht.

Maar dat de waarde van de leer van de verzoening door voldoening wordt gerelativeerd (het is immers maar *een* metafoor), daartegen moet je als gereformeerde in het geweer komen.

Zou daar de knoop in de discussie kunnen zitten? ■

2 Zie: Kees van Dijk, 'Verzoening in discussie', in: *Nader Bekeken*, jrg. 22, nr.5, mei 2015, p. 113-136.

3 Zie: Pieter Boonstra, 'Is er iets met mis met *Vrede op aarde?*', in: *Nader Bekeken*, jrg. 31, nr.1, jan. 2024, p. 6-9.

